

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Antalya ve çevresindeki ceza infaz kurumlarında tutulan mahpusların temel haklarına yönelik ağır ihlallerin araştırılması, bu ihlallerin nedenlerinin ortaya çıkarılması, sorumlu kurumların yükümlülüklerini yerine getirip getirmediğinin denetlenmesi ve ihlallerin önlenmesine yönelik kalıcı ve sistematik çözümlerin geliştirilmesi amacıyla Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Sümeyye BOZ
Muş Milletvekili

GEREKÇE

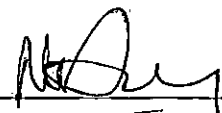
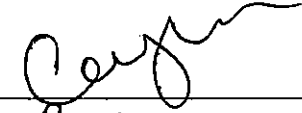
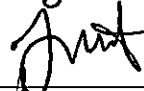
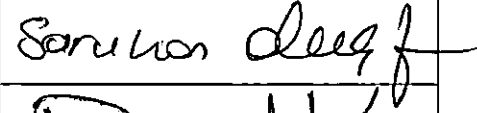
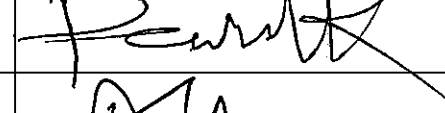
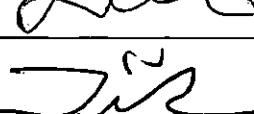
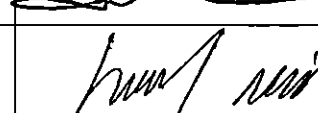
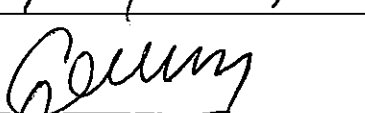
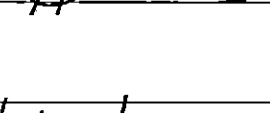
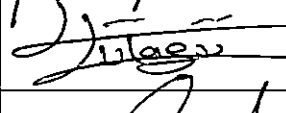
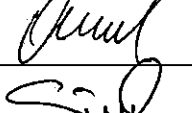
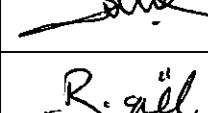
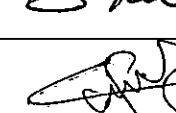
Özgürlük İçin Hukukçular Derneği (ÖHD) Antalya Temsilciliği tarafından 2025 yılının ilk beş ayına ilişkin hazırlanan rapor, Antalya Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevi, Antalya S Tipi, Manavgat S Tipi, Burdur Yüksek Güvenlikli ve Alanya L Tipi Kapalı Cezaevi olmak üzere bölgedeki beş cezaevinde yapılan tespitlere dayanmaktadır. Raporda, bu kurumlarda tutulan mahpusların, sağlık, haberleşme, ifade ve kişi güvenliği hakları başta olmak üzere birçok temel hakkının sistematik biçimde ihlal edildiği ortaya konmuştur. Görüşülen 62 tutuklu ve hükümlünün beyanlarına, iletilen mektuplara ve yerinde yapılan ziyaretlere dayanan bu rapor, cezaevlerinin insan onuruna aykırı koşullarda işletildiğini, denetimsizliğin ve keyfi uygulamaların mahpusların yaşam hakkını tehdit ettiğini göstermektedir.

Rapora göre, cezaevlerinde hastaneye sevklerde ciddi gecikmeler yaşanmakta, bu sevkler jandarma personelinin “müsaitliği”ne göre yapılmakta, kişinin hastalığının ciddiyeti ve aciliyeti dikkate alınmamaktadır. Revir hizmetleri oldukça sınırlıdır; çoğu cezaevinde yalnızca bir doktor bulunmakta ve bu doktorlar genellikle kurumda hazır bulunmamaktadır. Mahpusların sağlık durumları yüzeysel şekilde değerlendirilmektedir. Kronik hastalıklara sahip tutukluların sürekli kullanmak zorunda oldukları ilaçlara erişimi gecikmekte, acil kullanım gerektiren ilaçlar zamanında verilmemekte, bu da hastalıkların ilerlemesine ve tedavi süreçlerinin etkisiz hale gelmesine neden olmaktadır. Manavgat ve Alanya Cezaevlerinde mahpuslara çift kelepçe takılmakta, bu uygulama özellikle hastane sevklerinde kişinin hareket özgürlüğünü kısıtlamakta ve tedavi sürecini zorlaştırmaktadır. Burdur Yüksek Güvenlikli Cezaevi'nde ise mahpuslar hastaneye sevk edilmeden önce ağız içi aramaya zorlanmakta, bu onur kırıcı uygulamayı reddeden mahpusların hastaneye erişimleri engellenmektedir. Bu durum açık biçimde işkence yasağının ve sağlık hakkının ihlalidir.

Mahpusların haberleşme ve ifade özgürlüklerine yönelik müdahaleler de ciddi bir sorun olarak öne çıkmaktadır. Özellikle Kürtçe yazılan mektupların “geç teslim edildiği” ya da “kaybolduğu” belirtilmekte, cezaevinden gönderilen yazışmalar ise tek bir cümle veya paragraf gerekçesiyle sansürlenmekte ve gönderilmemektedir. Cezaevlerinde günlük sıcak su kullanımı 50 litre, soğuk su kullanımı ise 150 litre ile sınırlandırılmıştır. Su kalitesiz, kireçli ve sağlığa uygun değildir. Hijyen malzemelerine erişim sınırlı ve ücretlidir, bu durum mahpusların kişisel temizlik haklarını engellemektedir. Raporda ayrıca bazı mahpusların (örneğin H.Ç., M.K., N.Ç., S.A. ve A.Y.) infazlarının ertelendiği, tedaviye ve serbest kalmaya ilişkin haklarının cezaevi idarelerince keyfi biçimde ihlal edildiği vurgulanmaktadır. Mahpusların sosyalleşmelerini sağlayacak ortak alan faaliyetlerinden uzun süreli olarak mahrum bırakılması da ruhsal sağlık açısından ciddi sonuçlar doğurmakta, tecrit uygulamaları derinleşmektedir.

Bu tablo, ceza infaz kurumlarının Anayasa’nın 17. maddesinde güvence altına alınan insan onuruna saygı ilkesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin işkence yasağını düzenleyen 3. maddesine ve Türkiye’nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşme başta olmak üzere uluslararası insan hakları sözleşmelerine aykırı biçimde işlediğini göstermektedir. Cezaevlerinde yaşanan bu sistematik hak ihlallerinin önlenmesi için cezaevi yönetmelikleri ve infaz yasaları baştan sona gözden geçirilmeli, özellikle çıplak arama, ağız içi arama, ayakta sayım ve çift kelepçe uygulamaları gibi insanlık dışı muamelelerin yasal gerekçelerle meşrulaştırılmasının önüne geçilmelidir. Sağlık Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu ve Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi (CPT) gibi kurumlar derhal harekete geçirilmeli, cezaevlerine yönelik bağımsız ve etkin denetim mekanizmaları oluşturulmalıdır. Mahpusların sağlık kurumlarına ring araçlarıyla değil, daha hijyenik koşullarda taşınması, ağır hasta mahpusların infazlarının ertelenmesi ya da serbest bırakılması, Kürtçe başta olmak üzere tüm anadillerde iletişim kurma haklarının güvence altına alınması ve koşullu salıverilme süreçlerinde Gözlem ve Sınıflandırma Merkezlerinin yarattığı keyfi engellemelerin kaldırılması gerekmektedir. .

Antalya’daki cezaevlerinde yaşanan bu hak ihlalleri, sadece bölgesel değil, ülke genelindeki cezaevi rejiminin işleyişine dair ciddi bir alarm niteliğindedir. Bu nedenle, söz konusu ihlallerin tüm yönleriyle araştırılması, sorumluların tespiti ve kamu denetiminin sağlanması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	NEJLA DEMİR	AĞRI	
2	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
3	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
4	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
5	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
6	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
7	PERİHAN KOCA	MERSİN	
8	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
9	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
10	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
11	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	
12	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
13	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
14			
15	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
16	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
17	GEORGE ASLAN	MARDİN	
18	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
19	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
20	CELAL FIRAT	İSTANBUL	